

Ο περί του Πρωτοκόλλου Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης της Σύμβασης για την Εκτίμηση των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων σε Διασυνοριακό Πλαίσιο (Κυρωτικός) Νόμος του 2016 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος.

Αριθμός 29(ΙΙΙ) του 2016

ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΚΥΡΩΝΕΙ ΤΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΕ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

- Συνοπτικός τίτλος.** 1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί του Πρωτοκόλλου Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης της Σύμβασης για την Εκτίμηση των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων σε Διασυνοριακό Πλαίσιο (Κυρωτικός) Νόμος του 2016.
- Ερμηνεία.** 2. Στον παρόντα Νόμο, εκτός αν από το κείμενο προκύπτει διαφορετική έννοια -
- 24(ΙΙΙ) του 1999 «Κυρωτικός της Σύμβασης Νόμος» σημαίνει τους περί της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την
28(ΙΙΙ) του 2016. Εκτίμηση των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων σε Διασυνοριακό Πλαίσιο (Κυρωτικούς) Νόμους του 1999 και 2016, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται·
- «Πρωτόκολλο» σημαίνει το Πρωτόκολλο για τη Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση της Σύμβασης για την Εκτίμηση των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων σε Διασυνοριακό Πλαίσιο, το οποίο τέθηκε για υπογραφή στις 21 έως 23 Μαΐου 2003 στο Κίεβο της Ουκρανίας.
- Κύρωση του Πρωτοκόλλου. Πίνακας.** 3.-(1) Με τον παρόντα Νόμο κυρώνεται το Πρωτόκολλο, του οποίου το κείμενο στην αγγλική εκτίθεται στο Μέρος Ι του Πίνακα και σε ελληνική μετάφραση στο Μέρος ΙΙ του Πίνακα.
- (2) Σε περίπτωση διαφοράς μεταξύ του κειμένου του Μέρους Ι και του κειμένου του Μέρους ΙΙ του Πίνακα, υπερισχύει το κείμενο που εκτίθεται στο Μέρος Ι αυτού.
- Εφαρμογή του Πρωτοκόλλου και του Κυρωτικού της Σύμβασης Νόμου.** 4. Σε περίπτωση διαφοράς ή σύγκρουσης μεταξύ των διατάξεων του παρόντος Νόμου και του Κυρωτικού της Σύμβασης Νόμου υπερισχύουν οι διατάξεις του παρόντος Νόμου.
- Αρμόδια Αρχή.** 5. Ως αρμόδια αρχή για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Νόμου, ορίζεται ο Υπουργός Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, με εξαίρεση τα θέματα που αφορούν ιονίζουσες ακτινοβολίες για τα οποία αρμόδια αρχή ορίζεται ο Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
- Έκδοση Κανονισμών.** 6.-(1) Το Υπουργικό Συμβούλιο μπορεί να εκδίδει Κανονισμούς για την καλύτερη εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Νόμου, καθώς και για τον καθορισμό οποιουδήποτε θέματος το οποίο χρήζει ή είναι δεκτικό καθορισμού.
- (2) Χωρίς επηρεασμό της γενικότητας του εδαφίου (1), οι Κανονισμοί αυτοί μπορούν να ρυθμίζουν οποιαδήποτε θέματα των οποίων η ρύθμιση επιτρέπεται ή προβλέπεται δυνάμει των διατάξεων του Πρωτοκόλλου και ειδικότερα θέματα αναφορικά με -
- (α) Τις μεθόδους εξέτασης, αξιολόγησης και παρακολούθησης των υποβληθέντων Σχεδίων ή/και Προγραμμάτων·
- (β) την εφαρμογή των προνοιών που συνάδουν με τις διατάξεις του Πρωτοκόλλου.

ΠΙΝΑΚΑΣ

(Άρθρο 3)

ΜΕΡΟΣ Ι**Protocol on Strategic Environmental Assessment to the Convention on
Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context**

The Parties to this Protocol,

Recognizing the importance of integrating environmental, including health, considerations into the preparation and adoption of plans and programmes and, to the extent appropriate, policies and legislation,

Committing themselves to promoting sustainable development and therefore basing themselves on the conclusions of the United Nations Conference on Environment and Development (Rio de Janeiro, Brazil, 1992), in particular principles 4 and 10 of the Rio Declaration on Environment and Development and Agenda 21, as well as the outcome of the third Ministerial Conference on Environment and Health (London, 1999) and the World Summit on Sustainable Development (Johannesburg, South Africa, 2002),

Bearing in mind the Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context, done at Espoo, Finland, on 25 February 1991, and decision II/9 of its Parties at Sofia on 26 and 27 February 2001, in which it was decided to prepare a legally binding protocol on strategic environmental assessment,

Recognizing that strategic environmental assessment should have an important role in the preparation and adoption of plans, programmes, and, to the extent appropriate, policies and legislation, and that the wider application of the principles of environmental impact assessment to plans, programmes, policies and legislation will further strengthen the systematic analysis of their significant environmental effects,

Acknowledging the Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters, done at Aarhus, Denmark, on 25 June 1998, and taking note of the relevant paragraphs of the Lucca Declaration, adopted at the first meeting of its Parties,

Conscious, therefore, of the importance of providing for public participation in strategic environmental assessment,

Acknowledging the benefits to the health and well-being of present and future generations that will follow if the need to protect and improve people's health is taken into account as an integral part of strategic environmental assessment, and recognizing the work led by the World Health Organization in this respect,

Mindful of the need for and importance of enhancing international cooperation in assessing the transboundary environmental, including health, effects of proposed plans and programmes, and, to the extent appropriate, policies and legislation,

Have agreed as follows:

Article 1

OBJECTIVE

The objective of this Protocol is to provide for a high level of protection of the environment, including health, by:

- (a) Ensuring that environmental, including health, considerations are thoroughly taken into account in the development of plans and programmes;

- (b) Contributing to the consideration of environmental, including health, concerns in the preparation of policies and legislation;
- (c) Establishing clear, transparent and effective procedures for strategic environmental assessment;
- (d) Providing for public participation in strategic environmental assessment; and
- (e) Integrating by these means environmental, including health, concerns into measures and instruments designed to further sustainable development.

Article 2

DEFINITIONS

For the purposes of this Protocol,

1. "Convention" means the Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context.
2. "Party" means, unless the text indicates otherwise, a Contracting Party to this Protocol.
3. "Party of origin" means a Party or Parties to this Protocol within whose jurisdiction the preparation of a plan or programme is envisaged.
4. "Affected Party" means a Party or Parties to this Protocol likely to be affected by the transboundary environmental, including health, effects of a plan or programme.
5. "Plans and programmes" means plans and programmes and any modifications to them that are:
 - (a) Required by legislative, regulatory or administrative provisions;

(b) Subject to preparation and/or adoption by an authority or prepared by an authority for adoption, through a formal procedure, by a parliament or a government.

6. “Strategic environmental assessment” means the evaluation of the likely environmental, including health, effects, which comprises the determination of the scope of an environmental report and its preparation, the carrying-out of public participation and consultations, and the taking into account of the environmental report and the results of the public participation and consultations in a plan or programme.

7. “Environmental, including health, effect” means any effect on the environment, including human health, flora, fauna, biodiversity, soil, climate, air, water, landscape, natural sites, material assets, cultural heritage and the interaction among these factors.

8. “The public” means one or more natural or legal persons and, in accordance with national legislation or practice, their associations, organizations or groups.

Article 3

GENERAL PROVISIONS

1. Each Party shall take the necessary legislative, regulatory and other appropriate measures to implement the provisions of this Protocol within a clear, transparent framework.

2. Each Party shall endeavour to ensure that officials and authorities assist and provide guidance to the public in matters covered by this Protocol.

3. Each Party shall provide for appropriate recognition of and support to associations, organizations or groups promoting environmental, including health, protection in the context of this Protocol.

4. The provisions of this Protocol shall not affect the right of a Party to maintain or introduce additional measures in relation to issues covered by this Protocol.

5. Each Party shall promote the objectives of this Protocol in relevant international decision-making processes and within the framework of relevant international organizations.

6. Each Party shall ensure that persons exercising their rights in conformity with the provisions of this Protocol shall not be penalized, persecuted or harassed in any way for their involvement. This provision shall not affect the powers of national courts to award reasonable costs in judicial proceedings.

7. Within the scope of the relevant provisions of this Protocol, the public shall be able to exercise its rights without discrimination as to citizenship, nationality or domicile and, in the case of a legal person, without discrimination as to where it has its registered seat or an effective centre of its activities.

Article 4

FIELD OF APPLICATION CONCERNING PLANS AND PROGRAMMES

1. Each Party shall ensure that a strategic environmental assessment is carried out for plans and programmes referred to in paragraphs 2, 3 and 4 which are likely to have significant environmental, including health, effects.

2. A strategic environmental assessment shall be carried out for plans and programmes which are prepared for agriculture, forestry, fisheries, energy, industry including mining, transport, regional development, waste management, water management, telecommunications, tourism, town and country planning or land use, and which set the framework for future development consent for projects listed in annex I and any other project listed in annex II that requires an environmental impact assessment under national legislation.

3. For plans and programmes other than those subject to paragraph 2 which set the framework for future development consent of projects, a strategic environmental assessment shall be carried out where a Party so determines according to article 5, paragraph 1.

4. For plans and programmes referred to in paragraph 2 which determine the use of small areas at local level and for minor modifications to plans and programmes referred to in paragraph 2, a strategic environmental assessment shall be carried out only where a Party so determines according to article 5, paragraph 1.

5. The following plans and programmes are not subject to this Protocol:

(a) Plans and programmes whose sole purpose is to serve national defence or civil emergencies;

(b) Financial or budget plans and programmes.

Article 5

SCREENING

1. Each Party shall determine whether plans and programmes referred to in article 4, paragraphs 3 and 4, are likely to have significant environmental, including health, effects either through a case-by-case examination or by specifying types of plans and programmes or by combining both approaches. For this purpose each Party shall in all cases take into account the criteria set out in annex III.

2. Each Party shall ensure that the environmental and health authorities referred to in article 9, paragraph 1, are consulted when applying the procedures referred to in paragraph 1 above.

3. To the extent appropriate, each Party shall endeavour to provide opportunities for the participation of the public concerned in the screening of plans and programmes under this article.

4. Each Party shall ensure timely public availability of the conclusions pursuant to paragraph 1, including the reasons for not requiring a strategic environmental assessment, whether by public notices or by other appropriate means, such as electronic media.

Article 6

SCOPING

1. Each Party shall establish arrangements for the determination of the relevant information to be included in the environmental report in accordance with article 7, paragraph 2.

2. Each Party shall ensure that the environmental and health authorities referred to in article 9, paragraph 1, are consulted when determining the relevant information to be included in the environmental report.

3. To the extent appropriate, each Party shall endeavour to provide opportunities for the participation of the public concerned when determining the relevant information to be included in the environmental report.

Article 7

ENVIRONMENTAL REPORT

1. For plans and programmes subject to strategic environmental assessment, each Party shall ensure that an environmental report is prepared.

2. The environmental report shall, in accordance with the determination under article 6, identify, describe and evaluate the likely significant environmental, including health, effects of implementing the plan or programme and its reasonable alternatives. The report shall contain such information specified in annex IV as may reasonably be required, taking into account:

- (a) Current knowledge and methods of assessment;
 - (b) The contents and the level of detail of the plan or programme and its stage in the decision-making process;
 - (c) The interests of the public; and
 - (d) The information needs of the decision-making body.
3. Each Party shall ensure that environmental reports are of sufficient quality to meet the requirements of this Protocol.

Article 8

PUBLIC PARTICIPATION

1. Each Party shall ensure early, timely and effective opportunities for public participation, when all options are open, in the strategic environmental assessment of plans and programmes.
2. Each Party, using electronic media or other appropriate means, shall ensure the timely public availability of the draft plan or programme and the environmental report.
3. Each Party shall ensure that the public concerned, including relevant non-governmental organizations, is identified for the purposes of paragraphs 1 and 4.
4. Each Party shall ensure that the public referred to in paragraph 3 has the opportunity to express its opinion on the draft plan or programme and the environmental report within a reasonable time frame.
5. Each Party shall ensure that the detailed arrangements for informing the public and consulting the public concerned are determined and made publicly available. For this purpose, each Party shall take into account to the extent appropriate the elements listed in annex V.

Article 9

CONSULTATION WITH ENVIRONMENTAL AND HEALTH AUTHORITIES

1. Each Party shall designate the authorities to be consulted which, by reason of their specific environmental or health responsibilities, are likely to be concerned by the environmental, including health, effects of the implementation of the plan or programme.

2. The draft plan or programme and the environmental report shall be made available to the authorities referred to in paragraph 1.

3. Each Party shall ensure that the authorities referred to in paragraph 1 are given, in an early, timely and effective manner, the opportunity to express their opinion on the draft plan or programme and the environmental report.

4. Each Party shall determine the detailed arrangements for informing and consulting the environmental and health authorities referred to in paragraph 1.

Article 10

TRANSBOUNDARY CONSULTATIONS

1. Where a Party of origin considers that the implementation of a plan or programme is likely to have significant transboundary environmental, including health, effects or where a Party likely to be significantly affected so requests, the Party of origin shall as early as possible before the adoption of the plan or programme notify the affected Party.

2. This notification shall contain, inter alia:

(a) The draft plan or programme and the environmental report including information on its possible transboundary environmental, including health, effects; and

(b) Information regarding the decision-making procedure, including an indication of a reasonable time schedule for the transmission of comments.

3. The affected Party shall, within the time specified in the notification, indicate to the Party of origin whether it wishes to enter into consultations before the adoption of the plan or programme and, if it so indicates, the Parties concerned shall enter into consultations concerning the likely transboundary environmental, including health, effects of implementing the plan or programme and the measures envisaged to prevent, reduce or mitigate adverse effects.

4. Where such consultations take place, the Parties concerned shall agree on detailed arrangements to ensure that the public concerned and the authorities referred to in article 9, paragraph 1, in the affected Party are informed and given an opportunity to forward their opinion on the draft plan or programme and the environmental report within a reasonable time frame.

Article 11

DECISION

1. Each Party shall ensure that when a plan or programme is adopted due account is taken of:

- (a) The conclusions of the environmental report;
- (b) The measures to prevent, reduce or mitigate the adverse effects identified in the environmental report; and
- (c) The comments received in accordance with articles 8 to 10.

2. Each Party shall ensure that, when a plan or programme is adopted, the public, the authorities referred to in article 9, paragraph 1, and the Parties consulted according to article 10 are informed, and that the plan or programme is made available to them together with a statement summarizing how the environmental, including health,

considerations have been integrated into it, how the comments received in accordance with articles 8 to 10 have been taken into account and the reasons for adopting it in the light of the reasonable alternatives considered.

Article 12

MONITORING

1. Each Party shall monitor the significant environmental, including health, effects of the implementation of the plans and programmes, adopted under article 11 in order, *inter alia*, to identify, at an early stage, unforeseen adverse effects and to be able to undertake appropriate remedial action.

2. The results of the monitoring undertaken shall be made available, in accordance with national legislation, to the authorities referred to in article 9, paragraph 1, and to the public.

Article 13

POLICIES AND LEGISLATION

1. Each Party shall endeavour to ensure that environmental, including health, concerns are considered and integrated to the extent appropriate in the preparation of its proposals for policies and legislation that are likely to have significant effects on the environment, including health.

2. In applying paragraph 1, each Party shall consider the appropriate principles and elements of this Protocol.

3. Each Party shall determine, where appropriate, the practical arrangements for the consideration and integration of environmental, including health, concerns in accordance with paragraph 1, taking into account the need for transparency in decision-making.

4. Each Party shall report to the Meeting of the Parties to the Convention serving as the Meeting of the Parties to this Protocol on its application of this article.

Article 14

THE MEETING OF THE PARTIES TO THE CONVENTION SERVING AS THE MEETING OF THE PARTIES TO THE PROTOCOL

1. The Meeting of the Parties to the Convention shall serve as the Meeting of the Parties to this Protocol. The first meeting of the Parties to the Convention serving as the Meeting of the Parties to this Protocol shall be convened not later than one year after the date of entry into force of this Protocol, and in conjunction with a meeting of the Parties to the Convention, if a meeting of the latter is scheduled within that period. Subsequent meetings of the Parties to the Convention serving as the Meeting of the Parties to this Protocol shall be held in conjunction with meetings of the Parties to the Convention, unless otherwise decided by the Meeting of the Parties to the Convention serving as the Meeting of the Parties to this Protocol.

2. Parties to the Convention which are not Parties to this Protocol may participate as observers in the proceedings of any session of the Meeting of the Parties to the Convention serving as the Meeting of the Parties to this Protocol. When the Meeting of the Parties to the Convention serves as the Meeting of the Parties to this Protocol, decisions under this Protocol shall be taken only by the Parties to this Protocol.

3. When the Meeting of the Parties to the Convention serves as the Meeting of the Parties to this Protocol, any member of the Bureau of the Meeting of the Parties representing a Party to the Convention that is not, at that time, a Party to this Protocol shall be replaced by another member to be elected by and from amongst the Parties to this Protocol.

4. The Meeting of the Parties to the Convention serving as the Meeting of the Parties to this Protocol shall keep under regular review the implementation of this Protocol and, for this purpose, shall:

(a) Review policies for and methodological approaches to strategic environmental assessment with a view to further improving the procedures provided for under this Protocol;

(b) Exchange information regarding experience gained in strategic environmental assessment and in the implementation of this Protocol;

(c) Seek, where appropriate, the services and cooperation of competent bodies having expertise pertinent to the achievement of the purposes of this Protocol;

(d) Establish such subsidiary bodies as it considers necessary for the implementation of this Protocol;

(e) Where necessary, consider and adopt proposals for amendments to this Protocol;

(f) Consider and undertake any additional action, including action to be carried out jointly under this Protocol and the Convention, that may be required for the achievement of the purposes of this Protocol.

5. The rules of procedure of the Meeting of the Parties to the Convention shall be applied *mutatis mutandis* under this Protocol, except as may otherwise be decided by consensus by the Meeting of the Parties serving as the Meeting of the Parties to this Protocol.

6. At its first meeting, the Meeting of the Parties to the Convention serving as the Meeting of the Parties to this Protocol shall consider and adopt the modalities for applying the procedure for the review of compliance with the Convention to this Protocol.

7. Each Party shall, at intervals to be determined by the Meeting of the Parties to the Convention serving as the Meeting of the Parties to this Protocol, report to the Meeting of the Parties to the Convention serving as the Meeting of the Parties to the Protocol on measures that it has taken to implement the Protocol.

Article 15

RELATIONSHIP TO OTHER INTERNATIONAL AGREEMENTS

The relevant provisions of this Protocol shall apply without prejudice to the UNECE Conventions on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context and on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters.

Article 16

RIGHT TO VOTE

1. Except as provided for in paragraph 2 below, each Party to this Protocol shall have one vote.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote with a number of votes equal to the number of their member States which are Parties to this Protocol. Such organizations shall not exercise their right to vote if their member States exercise theirs, and vice versa.

Article 17

SECRETARIAT

The secretariat established by article 13 of the Convention shall serve as the secretariat of this Protocol and article 13, paragraphs (a) to (c), of the Convention on the functions of the secretariat shall apply *mutatis mutandis* to this Protocol.

Article 18

ANNEXES

The annexes to this Protocol shall constitute an integral part thereof.

Article 19

AMENDMENTS TO THE PROTOCOL

1. Any Party may propose amendments to this Protocol.
2. Subject to paragraph 3, the procedure for proposing, adopting and the entry into force of amendments to the Convention laid down in paragraphs 2 to 5 of article 14 of the Convention shall apply, *mutatis mutandis*, to amendments to this Protocol.
3. For the purpose of this Protocol, the three fourths of the Parties required for an amendment to enter into force for Parties having ratified, approved or accepted it, shall be calculated on the basis of the number of Parties at the time of the adoption of the amendment.

Article 20

SETTLEMENT OF DISPUTES

The provisions on the settlement of disputes of article 15 of the Convention shall apply *mutatis mutandis* to this Protocol.

Article 21

SIGNATURE

This Protocol shall be open for signature at Kiev (Ukraine) from 21 to 23 May 2003 and thereafter at United Nations Headquarters in New York until 31 December 2003, by States members of the Economic Commission for Europe as well as States having

consultative status with the Economic Commission for Europe pursuant to paragraphs 8 and 11 of Economic and Social Council resolution 36 (IV) of 28 March 1947, and by regional economic integration organizations constituted by sovereign States members of the Economic Commission for Europe to which their member States have transferred competence over matters governed by this Protocol, including the competence to enter into treaties in respect of these matters.

Article 22

DEPOSITARY

The Secretary-General of the United Nations shall act as the Depositary of this Protocol.

Article 23

RATIFICATION, ACCEPTANCE, APPROVAL AND ACCESSION

1. This Protocol shall be subject to ratification, acceptance or approval by signatory States and regional economic integration organizations referred to in article 21.
2. This Protocol shall be open for accession as from 1 January 2004 by the States and regional economic integration organizations referred to in article 21.
3. Any other State, not referred to in paragraph 2 above, that is a Member of the United Nations may accede to the Protocol upon approval by the Meeting of the Parties to the Convention serving as the Meeting of the Parties to the Protocol.
4. Any regional economic integration organization referred to in article 21 which becomes a Party to this Protocol without any of its member States being a Party shall be bound by all the obligations under this Protocol. If one or more of such an organization's member States is a Party to this Protocol, the organization and its member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their obligations under this Protocol. In such cases, the organization and its member

States shall not be entitled to exercise rights under this Protocol concurrently.

5. In their instruments of ratification, acceptance, approval or accession, the regional economic integration organizations referred to in article 21 shall declare the extent of their competence with respect to the matters governed by this Protocol. These organizations shall also inform the Depositary of any relevant modification to the extent of their competence.

Article 24

ENTRY INTO FORCE

1. This Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the sixteenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

2. For the purposes of paragraph 1 above, any instrument deposited by a regional economic integration organization referred to in article 21 shall not be counted as additional to those deposited by States members of such an organization.

3. For each State or regional economic integration organization referred to in article 21 which ratifies, accepts or approves this Protocol or accedes thereto after the deposit of the sixteenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, the Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit by such State or organization of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

4. This Protocol shall apply to plans, programmes, policies and legislation for which the first formal preparatory act is subsequent to the date on which this Protocol enters into force. Where the Party under whose jurisdiction the preparation of a plan, programme, policy or legislation is envisaged is one for which paragraph 3 applies, this Protocol shall apply to plans, programmes, policies and legislation for which the first formal preparatory act is subsequent to the date on which this Protocol comes into force for that Party.

Article 25

WITHDRAWAL

At any time after four years from the date on which this Protocol has come into force with respect to a Party, that Party may withdraw from the Protocol by giving written notification to the Depositary. Any such withdrawal shall take effect on the ninetieth day after the date of its receipt by the Depositary. Any such withdrawal shall not affect the application of articles 5 to 9, 11 and 13 with respect to a strategic environmental assessment under this Protocol which has already been started, or the application of article 10 with respect to a notification or request which has already been made, before such withdrawal takes effect.

Article 26

AUTHENTIC TEXTS

The original of this Protocol, of which the English, French and Russian texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

In witness whereof the undersigned, being duly authorized thereto, have signed this Protocol.

Done at Kiev (Ukraine), this twenty-first day of May, two thousand and three.

Annex I

LIST OF PROJECTS AS REFERRED TO IN ARTICLE 4,
PARAGRAPH 2

1. Crude oil refineries (excluding undertakings manufacturing only lubricants from crude oil) and installations for the gasification and liquefaction of 500 metric tons or more of coal or bituminous shale per day.

2. Thermal power stations and other combustion installations with a heat output of 300 megawatts or more and nuclear power stations and other nuclear reactors (except research installations for the production and conversion of fissionable and fertile materials, whose maximum power does not exceed 1 kilowatt continuous thermal load).
3. Installations solely designed for the production or enrichment of nuclear fuels, for the reprocessing of irradiated nuclear fuels or for the storage, disposal and processing of radioactive waste.
4. Major installations for the initial smelting of cast-iron and steel and for the production of non-ferrous metals.
5. Installations for the extraction of asbestos and for the processing and transformation of asbestos and products containing asbestos: for asbestos-cement products, with an annual production of more than 20,000 metric tons of finished product; for friction material, with an annual production of more than 50 metric tons of finished product; and for other asbestos utilization of more than 200 metric tons per year.
6. Integrated chemical installations.
7. Construction of motorways, express roads*/ and lines for long-distance railway traffic and of airports**/ with a basic runway length of 2,100 metres or more.
8. Large-diameter oil and gas pipelines.
9. Trading ports and also inland waterways and ports for inland-waterway traffic which permit the passage of vessels of over 1,350 metric tons.
10. Waste-disposal installations for the incineration, chemical treatment or landfill of toxic and dangerous wastes.
11. Large dams and reservoirs.

12. Groundwater abstraction activities in cases where the annual volume of water to be abstracted amounts to 10 million cubic metres or more.
13. Pulp and paper manufacturing of 200 air-dried metric tons or more per day.
14. Major mining, on-site extraction and processing of metal ores or coal.
15. Offshore hydrocarbon production.
16. Major storage facilities for petroleum, petrochemical and chemical products.
17. Deforestation of large areas.

*/ For the purposes of this Protocol:

- "Motorway" means a road specially designed and built for motor traffic, which does not serve properties bordering on it, and which:

(a) Is provided, except at special points or temporarily, with separate carriageways for the two directions of traffic, separated from each other by a dividing strip not intended for traffic or, exceptionally, by other means;

(b) Does not cross at level with any road, railway or tramway track, or footpath; and

(c) Is specially sign posted as a motorway.

- "Express road" means a road reserved for motor traffic accessible only from interchanges or controlled junctions and on which, in particular, stopping and parking are prohibited on the running carriageway(s).

**/ For the purposes of this Protocol, "airport" means an airport which complies with the definition in the 1944 Chicago Convention setting up the International Civil Aviation Organization (annex 14).

Annex II

ANY OTHER PROJECTS REFERRED TO IN ARTICLE 4, PARAGRAPH 2

1. Projects for the restructuring of rural land holdings.
2. Projects for the use of uncultivated land or semi-natural areas for intensive agricultural purposes.
3. Water management projects for agriculture, including irrigation and land drainage projects.
4. Intensive livestock installations (including poultry).
5. Initial afforestation and deforestation for the purposes of conversion to another type of land use.
6. Intensive fish farming.
7. Nuclear power stations and other nuclear reactors*/ including the dismantling or decommissioning of such power stations or reactors (except research installations for the production and conversion of fissionable and fertile materials whose maximum power does not exceed 1 kilowatt continuous thermal load), as far as not included in annex I.
8. Construction of overhead electrical power lines with a voltage of 220 kilovolts or more and a length of 15 kilometres or more and other projects for the transmission of electrical energy by overhead cables.
9. Industrial installations for the production of electricity, steam and hot water.
10. Industrial installations for carrying gas, steam and hot water.
11. Surface storage of fossil fuels and natural gas.
12. Underground storage of combustible gases.

13. Industrial briquetting of coal and lignite.
14. Installations for hydroelectric energy production.
15. Installations for the harnessing of wind power for energy production (wind farms).
16. Installations, as far as not included in annex I, designed:
 - For the production or enrichment of nuclear fuel;
 - For the processing of irradiated nuclear fuel;
 - For the final disposal of irradiated nuclear fuel;
 - Solely for the final disposal of radioactive waste;
 - Solely for the storage (planned for more than 10 years) of irradiated nuclear fuels in a different site than the production site; or
 - For the processing and storage of radioactive waste.
17. Quarries, open cast mining and peat extraction, as far as not included in annex I.
18. Underground mining, as far as not included in annex I.
19. Extraction of minerals by marine or fluvial dredging.
20. Deep drillings (in particular geothermal drilling, drilling for the storage of nuclear waste material, drilling for water supplies), with the exception of drillings for investigating the stability of the soil.
21. Surface industrial installations for the extraction of coal, petroleum, natural gas and ores, as well as bituminous shale.

22. Integrated works for the initial smelting of cast iron and steel, as far as not included in annex I.
23. Installations for the production of pig iron or steel (primary or secondary fusion) including continuous casting.
24. Installations for the processing of ferrous metals (hot-rolling mills, smitheries with hammers, application of protective fused metal coats).
25. Ferrous metal foundries.
26. Installations for the production of non-ferrous crude metals from ore, concentrates or secondary raw materials by metallurgical, chemical or electrolytic processes, as far as not included in annex I.
27. Installations for the smelting, including the alloyage, of non-ferrous metals excluding precious metals, including recovered products (refining, foundry casting, etc.), as far as not included in annex I.
28. Installations for surface treatment of metals and plastic materials using an electrolytic or chemical process.
29. Manufacture and assembly of motor vehicles and manufacture of motor-vehicle engines.
30. Shipyards.
31. Installations for the construction and repair of aircraft.
32. Manufacture of railway equipment.
33. Swaging by explosives.

34. Installations for the roasting and sintering of metallic ores.
35. Coke ovens (dry coal distillation).
36. Installations for the manufacture of cement.
37. Installations for the manufacture of glass including glass fibre.
38. Installations for smelting mineral substances including the production of mineral fibres.
39. Manufacture of ceramic products by burning, in particular roofing tiles, bricks, refractory bricks, tiles, stoneware or porcelain.
40. Installations for the production of chemicals or treatment of intermediate products, as far as not included in annex I.
41. Production of pesticides and pharmaceutical products, paint and varnishes, elastomers and peroxides.
42. Installations for the storage of petroleum, petrochemical, or chemical products, as far as not included in annex I.
43. Manufacture of vegetable and animal oils and fats.
44. Packing and canning of animal and vegetable products.
45. Manufacture of dairy products.
46. Brewing and malting.
47. Confectionery and syrup manufacture.
48. Installations for the slaughter of animals.

49. Industrial starch manufacturing installations.
50. Fish-meal and fish-oil factories.
51. Sugar factories.
52. Industrial plants for the production of pulp, paper and board, as far as not included in annex I.
53. Plants for the pre treatment or dyeing of fibres or textiles.
54. Plants for the tanning of hides and skins.
55. Cellulose-processing and production installations.
56. Manufacture and treatment of elastomer-based products.
57. Installations for the manufacture of artificial mineral fibres.
58. Installations for the recovery or destruction of explosive substances.
59. Installations for the production of asbestos and the manufacture of asbestos products, as far as not included in annex I.
60. Knackers' yards.
61. Test benches for engines, turbines or reactors.
62. Permanent racing and test tracks for motorized vehicles.
63. Pipelines for transport of gas or oil, as far as not included in annex I.
64. Pipelines for transport of chemicals with a diameter of more than 800 mm and a length of more than 40 km.

65. Construction of railways and intermodal transshipment facilities, and of intermodal terminals, as far as not included in annex I.

66. Construction of tramways, elevated and underground railways, suspended lines or similar lines of a particular type used exclusively or mainly for passenger transport.

67. Construction of roads, including realignment and/or widening of any existing road, as far as not included in annex I.

68. Construction of harbours and port installations, including fishing harbours, as far as not included in annex I.

69. Construction of inland waterways and ports for inland-waterway traffic, as far as not included in annex I.

70. Trading ports, piers for loading and unloading connected to land and outside ports, as far as not included in annex I.

71. Canalization and flood-relief works.

72. Construction of airports**/ and airfields, as far as not included in annex I.

73. Waste-disposal installations (including landfill), as far as not included in annex I.

74. Installations for the incineration or chemical treatment of non-hazardous waste.

75. Storage of scrap iron, including scrap vehicles.

76. Sludge deposition sites.

77. Groundwater abstraction or artificial groundwater recharge, as far as not included in annex I.

78. Works for the transfer of water resources between river basins.

79. Waste-water treatment plants.
80. Dams and other installations designed for the holding-back or for the long-term or permanent storage of water, as far as not included in annex I.
81. Coastal work to combat erosion and maritime works capable of altering the coast through the construction, for example, of dykes, moles, jetties and other sea defence works, excluding the maintenance and reconstruction of such works.
82. Installations of long-distance aqueducts.
83. Ski runs, ski lifts and cable cars and associated developments.
84. Marinas.
85. Holiday villages and hotel complexes outside urban areas and associated developments.
86. Permanent campsites and caravan sites.
87. Theme parks.
88. Industrial estate development projects.
89. Urban development projects, including the construction of shopping centres and car parks.
90. Reclamation of land from the sea.

*/ For the purposes of this Protocol, nuclear power stations and other nuclear reactors cease to be such an installation when all nuclear fuel and other radioactively contaminated elements have been removed permanently from the installation site.

**/ For the purposes of this Protocol, “airport” means an airport which complies with the definition in the 1944 Chicago Convention setting up the International Civil Aviation Organization (annex 14).

Annex III

CRITERIA FOR DETERMINING OF THE LIKELY SIGNIFICANT ENVIRONMENTAL, INCLUDING HEALTH, EFFECTS REFERRED TO IN ARTICLE 5, PARAGRAPH 1

1. The relevance of the plan or programme to the integration of environmental, including health, considerations in particular with a view to promoting sustainable development.

2. The degree to which the plan or programme sets a framework for projects and other activities, either with regard to location, nature, size and operating conditions or by allocating resources.

3. The degree to which the plan or programme influences other plans and programmes including those in a hierarchy.

4. Environmental, including health, problems relevant to the plan or programme.

5. The nature of the environmental, including health, effects such as probability, duration, frequency, reversibility, magnitude and extent (such as geographical area or size of population likely to be affected).

6. The risks to the environment, including health.

7. The transboundary nature of effects.

8. The degree to which the plan or programme will affect valuable or vulnerable areas including landscapes with a recognized national or international protection status.

Annex IV

INFORMATION REFERRED TO IN ARTICLE 7, PARAGRAPH 2

1. The contents and the main objectives of the plan or programme and its link with other plans or programmes.
2. The relevant aspects of the current state of the environment, including health, and the likely evolution thereof should the plan or programme not be implemented.
3. The characteristics of the environment, including health, in areas likely to be significantly affected.
4. The environmental, including health, problems which are relevant to the plan or programme.
5. The environmental, including health, objectives established at international, national and other levels which are relevant to the plan or programme, and the ways in which these objectives and other environmental, including health, considerations have been taken into account during its preparation.
6. The likely significant environmental, including health, effects*/ as defined in article 2, paragraph 7.
7. Measures to prevent, reduce or mitigate any significant adverse effects on the environment, including health, which may result from the implementation of the plan or programme.
8. An outline of the reasons for selecting the alternatives dealt with and a description of how the assessment was undertaken including difficulties encountered in providing the information to be included such as technical deficiencies or lack of knowledge.

9. Measures envisaged for monitoring environmental, including health, effects of the implementation of the plan or programme.

10. The likely significant transboundary environmental, including health, effects.

11. A non-technical summary of the information provided.

*/ These effects should include secondary, cumulative, synergistic, short-, medium- and long-term, permanent and temporary, positive and negative effects.

Annex V

INFORMATION REFERRED TO IN ARTICLE 8, PARAGRAPH 5

1. The proposed plan or programme and its nature.

2. The authority responsible for its adoption.

3. The envisaged procedure, including:

(a) The commencement of the procedure;

(b) The opportunities for the public to participate;

(c) The time and venue of any envisaged public hearing;

(d) The authority from which relevant information can be obtained and where the relevant information has been deposited for examination by the public;

(e) The authority to which comments or questions can be submitted and the time schedule for the transmittal of comments or questions; and

(f) What environmental, including health, information relevant to the proposed plan or programme is available.

4. Whether the plan or programme is likely to be subject to a transboundary assessment procedure.

ΜΕΡΟΣ II**ΣΧΕΔΙΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ**

Τα Μέρη του παρόντος Πρωτοκόλλου,

Αναγνωρίζοντας τη σημασία της ενσωμάτωσης των περιβαλλοντικών πτυχών, συμπεριλαμβανομένης της υγείας, στην εκπόνηση και έγκριση σχεδίων και προγραμμάτων και, στον ενδεδειγμένο βαθμό, πολιτικών και νομοθεσίας,

Αναλαμβάνοντας τη δέσμευση να προάγουν την βιώσιμη ανάπτυξη και βασιζόμενα στα συμπεράσματα της Διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη (Ρίο ντε Τζανέιρο, Βραζιλία, 1992), ιδιαίτερα στις αρχές 4 και 10 της Δήλωσης του Ρίο για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη και την Agenda 21, καθώς και στο αποτέλεσμα της τρίτης Υπουργικής Διάσκεψης για το Περιβάλλον και την Υγεία (Λονδίνο, 1999) και της Παγκόσμιας Συνόδου Κορυφής για την Αειφόρο Ανάπτυξη (Γιοχάνεσμπουργκ, Νότιος Αφρική, 2002),

Έχοντας υπόψη τη Σύμβαση για την Εκτίμηση των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων σε Διασυνοριακό Πλαίσιο, του Espoo, Φινλανδία, της 25ης Φεβρουαρίου 1991, και την απόφαση II/9 των Μερών της Σύμβασης στη Σόφια, στις 26 και 27 Φεβρουαρίου 2001, όπου αποφασίστηκε η εκπόνηση ενός νομικά δεσμευτικού πρωτοκόλλου για τη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση, Εκπονήθηκε από την Ad hoc ομάδα εργασίας του Πρωτοκόλλου για τη Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση προς έγκριση κατά την έκτακτη σύνοδο των μη Μερών της Σύμβασης.

Αναγνωρίζοντας ότι η στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση θα πρέπει να παίζει σημαντικό ρόλο στην εκπόνηση και έγκριση σχεδίων, προγραμμάτων και, στον ενδεδειγμένο βαθμό, πολιτικών και νομοθεσίας, και ότι η ευρύτερη εφαρμογή των αρχών της εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, σε σχέδια, προγράμματα, πολιτικές και νομοθεσία θα συμβάλει στην περαιτέρω ενίσχυση της συστηματικής ανάλυσης των σημαντικών περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων,

Αναγνωρίζοντας το κύρος της σύμβασης για την πρόσβαση σε πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα, που συνάφθηκε στο Aarhus της Δανίας στις 25 Ιουνίου 1998, και λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές παραγράφους της δήλωσης Lucca, που εγκρίθηκε στην πρώτη σύνοδο των Μερών της,

Έχοντας επίγνωση, συνεπώς, της σημασίας της δημόσιας συμμετοχής στην στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση,

Αναγνωρίζοντας τα οφέλη για την υγεία και την ευημερία των παρούσων και μελλοντικών γενεών στην περίπτωση κατά την οποία η ανάγκη προστασίας και βελτίωσης της ανθρώπινης υγείας ληφθεί υπόψη ως αναπόσπαστο μέρος της στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης, και αναγνωρίζοντας τις σχετικές εργασίες στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας,

Λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη αλλά και τη σημασία ενδυνάμωσης της διεθνούς συνεργασίας για την εκτίμηση των διασυνοριακών περιβαλλοντικών επιπτώσεων, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων επί της υγείας, των προτεινόμενων σχεδίων και προγραμμάτων και, στον ενδεδειγμένο βαθμό, των πολιτικών και της νομοθεσίας,

Συμφώνησαν τα εξής:

Άρθρο 1

ΣΤΟΧΟΣ

Ο στόχος του παρόντος Πρωτοκόλλου είναι η επίτευξη υψηλού επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της υγείας, μέσω:

α) της εξασφάλισης ότι λαμβάνονται πλήρως υπόψη οι περιβαλλοντικές πτυχές, συμπεριλαμβανομένης της υγείας, στην ανάπτυξη σχεδίων και προγραμμάτων·

β) της συμβολής στο συνυπολογισμό των περιβαλλοντικών πτυχών, συμπεριλαμβανομένης της υγείας, στη θέσπιση πολιτικών και νομοθεσίας·

γ) της καθιέρωσης σαφών, διαφανών και αποτελεσματικών διαδικασιών για τη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση·

δ) της δημόσιας συμμετοχής στη στρατηγική περιβαλλοντική· και

ε) της ενσωμάτωσης μέσω των ανωτέρω των περιβαλλοντικών πτυχών, συμπεριλαμβανομένης της υγείας, στα μέτρα και μέσα που προορίζονται για την προαγωγή της βιώσιμης ανάπτυξης.

Άρθρο 2

ΟΡΙΣΜΟΙ

Για τους σκοπούς του παρόντος Πρωτοκόλλου,

1. “Σύμβαση” σημαίνει τη σύμβαση για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε διασυνοριακό πλαίσιο·

2. “Μέρος” σημαίνει, εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά στο κείμενο, συμβαλλόμενο μέρος του παρόντος Πρωτοκόλλου·

3. “Μέρος προέλευσης” σημαίνει το Μέρος ή τα Μέρη του παρόντος Πρωτοκόλλου, στην επικράτεια του οποίου/των οποίων πρόκειται να καταρτιστεί σχέδιο ή πρόγραμμα·

4. “Θιγόμενο Μέρος” σημαίνει το Μέρος ή τα Μέρη του παρόντος Πρωτοκόλλου, που ενδέχεται να θιγούν από τις διασυνοριακές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στην υγεία, σχεδίου ή προγράμματος·

5. “Σχέδια και προγράμματα” είναι σχέδια και προγράμματα, καθώς και οποιοσδήποτε τροποποιήσεις τους, που:

(α) απαιτούνται από νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις· και

(β) υπόκεινται σε εκπόνηση και/ή έγκριση από αρχή ή εκπονούνται από αρχή προς έγκριση, μέσω επίσημης διαδικασίας, από κοινοβούλιο ή κυβέρνηση·

6. “Στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση” σημαίνει την αξιολόγηση των πιθανών περιβαλλοντικών επιπτώσεων, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στην υγεία, η οποία περιλαμβάνει τον καθορισμό του πεδίου μιας περιβαλλοντικής έκθεσης και την εκπόνησή της, τη διαδικασία συμμετοχής του κοινού και τη διενέργεια διαβουλεύσεων και το συνυπολογισμό της περιβαλλοντικής έκθεσης και των αποτελεσμάτων της συμμετοχής του κοινού και των διαβουλεύσεων σε σχέδιο ή πρόγραμμα·

7. “Περιβαλλοντικές επιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στην υγεία” σημαίνει οιοσδήποτε επιπτώσεις στο περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων εκείνων στην ανθρώπινη υγεία, στη χλωρίδα, την πανίδα, τη βιοποικιλότητα, το έδαφος, το κλίμα, τον ατμοσφαιρικό αέρα, το νερό, το τοπίο, τις φυσικές τοποθεσίες, τούς υλικούς πόρους, την πολιτιστική κληρονομιά και τη διάδραση μεταξύ αυτών των παραγόντων·

8. Με τον όρο “κοινό” νοούνται ένα ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα και, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία ή πρακτική, οι ενώσεις, οργανώσεις ή ομάδες τους.

Άρθρο 3

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. Κάθε Μέρος λαμβάνει τα αναγκαία νομοθετικά, κανονιστικά και λοιπά μέτρα για την υλοποίηση των διατάξεων του παρόντος Πρωτοκόλλου σε ένα σαφές και διαφανές πλαίσιο.

2. Κάθε Μέρος προσπαθεί να εξασφαλίσει ότι οι κρατικοί λειτουργοί και οι αρχές συνδράμουν και παρέχουν οδηγίες στο κοινό σε θέματα που καλύπτονται από το παρόν Πρωτόκολλο.

3. Κάθε Μέρος διασφαλίζει την ενδεδειγμένη αναγνώριση και υποστήριξη των ενώσεων, οργανισμών ή ομάδων που προωθούν την περιβαλλοντική προστασία, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας της υγείας, στο πλαίσιο του παρόντος Πρωτοκόλλου.

4. Οι διατάξεις του παρόντος Πρωτοκόλλου δεν θίγουν το δικαίωμα των Μερών να διατηρούν ή να εισαγάγουν συμπληρωματικά μέτρα σε σχέση με τα θέματα που καλύπτονται από το παρόν Πρωτόκολλο.

5. Κάθε Μέρος προωθεί τους στόχους του παρόντος Πρωτοκόλλου σε συναφείς διεθνείς διαδικασίες λήψης αποφάσεων και στο πλαίσιο των οικείων διεθνών Οργανισμών.

6. Κάθε Μέρος διασφαλίζει ότι τα πρόσωπα που ασκούν τα δικαιώματά τους σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Πρωτοκόλλου δεν υφίστανται κυρώσεις, ούτε διώκονται, ούτε παρενοχλούνται καθ' οιονδήποτε τρόπο για την ανάμειξή τους. Η παρούσα διάταξη δεν θίγει τις εξουσίες των εθνικών δικαστηρίων να επιδικάζουν εύλογα έξοδα σε δικαστικές διαδικασίες.

7. Εντός του πεδίου εφαρμογής των σχετικών διατάξεων του παρόντος Πρωτοκόλλου, το κοινό δύνатаι να ασκεί τα δικαιώματά του χωρίς διάκριση λόγω υπηκοότητας, ιθαγένειας ή τόπου διαμονής και, στην περίπτωση νομικού προσώπου, χωρίς διάκριση ανάλογα με τον τόπο της έδρας ή του πραγματικού κέντρου άσκησης των δραστηριοτήτων του.

Άρθρο 4

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

1. Κάθε Μέρος εξασφαλίζει τη διενέργεια στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης για σχέδια και προγράμματα που αναφέρεται στις παραγράφους 2, 3 και 4 και τα οποία ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένης της υγείας.

2. Στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση πραγματοποιείται για σχέδια και προγράμματα τα οποία εκπονούνται στους τομείς της γεωργίας, της δασοκομίας, της αλιείας, της ενέργειας, της βιομηχανίας και της εξόρυξης, των μεταφορών, της περιφερειακής ανάπτυξης, της διαχείρισης αποβλήτων, της διαχείρισης υδάτινων πόρων, των τηλεπικοινωνιών, του τουρισμού, της χωροταξίας ή της χρήσης του εδάφους, και τα οποία καθορίζουν το πλαίσιο για τις μελλοντικές εγκρίσεις έργων που αναφέρονται στο παράρτημα I και άλλων έργων που απαριθμούνται στο παράρτημα II, για τα οποία απαιτείται εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων βάσει της εθνικής νομοθεσίας.

3. Για τα σχέδια και προγράμματα, πλην εκείνων που αναφέρονται στη παράγραφο 2 και τα οποία καθορίζουν το πλαίσιο για μελλοντικές εγκρίσεις έργων, διενεργείται στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση εφόσον το αποφασίσει κάποιο Μέρος σύμφωνα με το άρθρο 5παράγραφος 1.

4. Για σχέδια και προγράμματα που αναφέρονται στην παράγραφο 2, τα οποία καθορίζουν τη χρήση μικρών περιοχών σε τοπικό επίπεδο και για ήσσονες τροποποιήσεις των αναφερόμενων στην παράγραφο 2 σχεδίων και προγραμμάτων, διενεργείται στρατηγική εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων μόνο εφόσον το αποφασίσει κάποιο Μέρος σύμφωνα με το άρθρο 5παράγραφος 1.

5. Τα ακόλουθα σχέδια και προγράμματα δεν υπάγονται στο παρόν Πρωτόκολλο:

(α) σχέδια και προγράμματα που εξυπηρετούν αποκλειστικά σκοπούς εθνικής άμυνας ή καταστάσεις έκτακτης ανάγκης·

(β) χρηματοδοτικά ή προϋπολογιστικά σχέδια και προγράμματα.

Άρθρο 5

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΥ

1. Κάθε Μέρος αποφασίζει κατά πόσον τα σχέδια και προγράμματα που αναφέρονται στο άρθρο 4, παράγραφοι 3 και 4, ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένης της υγείας, είτε εξετάζοντας κάθε επιμέρους περίπτωση, είτε καθορίζοντας συγκεκριμένους τύπους σχεδίων και προγραμμάτων, είτε συνδυάζοντας τις δύο αυτές προσεγγίσεις. Προς το σκοπό αυτό, κάθε Μέρος λαμβάνει υπόψη σε όλες τις περιπτώσεις τα κριτήρια που ορίζονται στο παράρτημα III.

2. Κάθε Μέρος εξασφαλίζει ότι, κατά την εφαρμογή των διαδικασιών της ανωτέρω παραγράφου 1, διενεργούνται διαβουλεύσεις με τις περιβαλλοντικές και υγειονομικές αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφος 1.

3. Κάθε Μέρος προσπαθεί να παρέχει, στον ενδεδειγμένο βαθμό, δυνατότητες συμμετοχής του ενδιαφερόμενου κοινού στη διαδικασία διαχωρισμού σχεδίων και προγραμμάτων βάσει του παρόντος άρθρου.

4. Κάθε Μέρος εξασφαλίζει ότι τα συμπεράσματα διατίθενται έγκαιρα στο κοινό βάσει της παραγράφου 1, μέσω δημόσιας κοινοποίησης ή με άλλα κατάλληλα μέσα, όπως τα ηλεκτρονικά μέσα, συμπεριλαμβανομένων των λόγων για μη απαίτηση πραγματοποίησης στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης.

Άρθρο 6

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

1. Κάθε Μέρος θεσπίζει ρυθμίσεις για τον καθορισμό των σχετικών πληροφοριών που περιλαμβάνονται στην έκθεση περιβαλλοντικών επιπτώσεων σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 2.

2. Κάθε Μέρος εξασφαλίζει τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων με τις αρμόδιες περιβαλλοντικές και υγειονομικές αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφος 1, κατά τον καθορισμό των σχετικών πληροφοριών που περιλαμβάνονται στην έκθεση περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

3. Κάθε Μέρος προσπαθεί, στον ενδεδειγμένο βαθμό, να παρέχει δυνατότητες συμμετοχής του ενδιαφερόμενου κοινού κατά τον καθορισμό των σχετικών πληροφοριών που πρέπει να περιλαμβάνονται στην έκθεση περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Άρθρο 7

ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

1. Για τα σχέδια και προγράμματα που απαιτείται στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση, με κάθε Μέρος εξασφαλίζει την εκπόνηση έκθεσης περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

2. Σύμφωνα με το ανωτέρω άρθρο 6, στην έκθεση περιβαλλοντικών επιπτώσεων εντοπίζονται, περιγράφονται και αξιολογούνται οι ενδεχόμενες σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένης της υγείας, από την υλοποίηση του σχεδίου ή του προγράμματος και οι λογικές εναλλακτικές δυνατότητες. Η έκθεση περιλαμβάνει τις πληροφορίες που προβλέπονται στο παράρτημα IV και που ευλόγως μπορεί να απαιτηθούν, λαμβάνοντας υπόψη :

(α) τις υφιστάμενες γνώσεις και μεθόδους εκτίμησης·

(β) το περιεχόμενο και το επίπεδο λεπτομερειών στο σχέδιο ή το πρόγραμμα και το στάδιο στο οποίο βρίσκεται η διαδικασία λήψης απόφασης·

(γ) τα συμφέροντα του κοινού·

(δ) τις ανάγκες πληροφόρησης της αρχής η οποία λαμβάνει την απόφαση.

3. Κάθε Μέρος εξασφαλίζει ότι το ποιοτικό επίπεδο των εκθέσεων περιβαλλοντικών επιπτώσεων ικανοποιεί τις απαιτήσεις του παρόντος Πρωτοκόλλου.

Άρθρο 8

ΔΗΜΟΣΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

1. Κάθε Μέρος μεριμνά ώστε να παρέχεται έγκαιρη και ουσιαστική δυνατότητα, εντός ευλόγων χρονικών περιθωρίων, συμμετοχής του κοινού, όταν όλες οι εναλλακτικές δυνατότητες είναι ανοικτές, στην στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση σχεδίων και προγραμμάτων.

2. Κάθε Μέρος εξασφαλίζει την έγκαιρη πρόσβαση του κοινού, με ηλεκτρονικά ή άλλα ενδεδειγμένα μέσα, στο προκαταρκτικό σχέδιο ή πρόγραμμα και στην έκθεση περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

3. Κάθε Μέρος εξασφαλίζει, για τους σκοπούς των παραγράφων 1 και 4, τον καθορισμό του ενδιαφερόμενου κοινού, συμπεριλαμβανομένων των αρμοδίων μη κυβερνητικών οργανισμών.

4. Κάθε Μέρος εξασφαλίζει ότι το κοινό που αναφέρεται στην παράγραφο 3 έχει τη δυνατότητα να εκφράσει τη γνώμη του για το προκαταρκτικό σχέδιο ή πρόγραμμα και για την έκθεση περιβαλλοντικών επιπτώσεων εντός εύλογου χρονικού περιθωρίου.

5. Κάθε Μέρος ρυθμίζει τις λεπτομέρειες σχετικά με την ενημέρωση και τις διαβουλεύσεις με το ενδιαφερόμενο κοινό καθώς και για τη δημοσιοποίησή τους. Προς το σκοπό αυτό, κάθε μέρος λαμβάνει υπόψη, στον κατάλληλο βαθμό, τα στοιχεία που αναφέρονται στο παράρτημα V.

Άρθρο 9

ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

1. Κάθε Μέρος ορίζει τις αρχές με τις οποίες πραγματοποιούνται διαβουλεύσεις και οι οποίες, λόγω των ειδικών περιβαλλοντικών ή υγειονομικών αρμοδιοτήτων τους, ενδέχεται να ενδιαφέρονται για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στην υγεία, από την υλοποίηση του σχεδίου προγράμματος.

2. Το προκαταρκτικό σχέδιο ή πρόγραμμα και η έκθεση περιβαλλοντικών επιπτώσεων διατίθενται στις αρχές που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

3. Κάθε κράτος μέλος εξασφαλίζει ότι παρέχεται εγκαίρως στις αρχές της παραγράφου 1 ουσιαστική δυνατότητα, εντός ευλόγων χρονικών περιθωρίων, να εκφράσουν τη γνώμη τους επί του προκαταρκτικού σχεδίου ή προγράμματος και επί της έκθεσης περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

4. Κάθε Μέρος καθορίζει τις λεπτομερείς ρυθμίσεις για την ενημέρωση και τις διαβουλεύσεις με τις περιβαλλοντικές και υγειονομικές αρχές που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

Άρθρο 10

ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ

1. Σε περίπτωση που κάποιο Μέρος προέλευσης κρίνει ότι η υλοποίηση σχεδίου προγράμματος ενδέχεται να έχει σημαντικές διασυνοριακές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένων των υγειονομικών, ή στην περίπτωση κατά την οποία κάποιο μέρος το οποίο ενδέχεται να θιγεί σημαντικά το ζητήσει, το Μέρος προέλευσης ειδοποιεί, το συντομότερο δυνατόν πριν από την έγκριση του σχεδίου ή προγράμματος, το θιγόμενο μέρος.

2. Η ειδοποίηση αυτή περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων:

(α) την αποστολή του προκαταρκτικού σχεδίου ή προγράμματος της έκθεσης περιβαλλοντικών επιπτώσεων, συμπεριλαμβανομένων στοιχείων σχετικά με τις πιθανές διασυνοριακές περιβαλλοντικές, συμπεριλαμβανομένων των υγειονομικών, επιπτώσεις·

(β) πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία λήψης απόφασης, συμπεριλαμβανομένου ενδεικτικού ευλόγου χρονοδιαγράμματος για τη διαβίβαση παρατηρήσεων.

3. Το θιγόμενο Μέρος, εντός των χρονικών ορίων που ορίζονται στην ειδοποίηση, δηλώνει στο Μέρος προέλευσης κατά πόσον επιθυμεί να προβεί σε διαβουλεύσεις πριν από την έγκριση του σχεδίου ή του προγράμματος και, στην περίπτωση αυτή, τα ενδιαφερόμενα μέρη προβαίνουν σε διαβουλεύσεις σχετικά με τις ενδεχόμενες διασυνοριακές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένων των υγειονομικών, από την υλοποίηση του σχεδίου ή προγράμματος και τα προβλεπόμενα μέτρα για την πρόληψη, μείωση ή άμβλυση των δυσμενών αυτών επιπτώσεων.

4. Όταν διεξάγονται οι διαβουλεύσεις αυτές, τα ενδιαφερόμενα Μέρη συμφωνούν για λεπτομερείς ρυθμίσεις που εξασφαλίζουν ότι το ενδιαφερόμενο κοινό και οι αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 στο θιγόμενο Μέρος ενημερώνονται και έχουν τη δυνατότητα να διαβιβάσουν τη γνώμη τους επί του προκαταρκτικού σχεδίου ή προγράμματος και επί της έκθεσης περιβαλλοντικών επιπτώσεων εντός ευλόγου χρονικού πλαισίου.

Άρθρο 11

ΑΠΟΦΑΣΗ

1. Κάθε Μέρος εξασφαλίζει ότι κατά την έγκριση σχεδίου ή προγράμματος λαμβάνονται δεόντως υπόψη:

(α) Τα συμπεράσματα της έκθεσης περιβαλλοντικών επιπτώσεων·

(β) Τα μέτρα για την πρόληψη, μείωση ή άμβλυση των δυσμενών επιπτώσεων που εντοπίζονται στην περιβαλλοντική μελέτη·

(γ) Οι παρατηρήσεις που λήφθηκαν σύμφωνα με τα άρθρα 8 έως 10.

2. Όταν εγκρίνεται σχέδιο ή πρόγραμμα, κάθε Μέρος εξασφαλίζει ότι ενημερώνονται το κοινό, οι αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 9, παράγραφος 1 και τα Μέρη με τα οποία διεξήχθησαν διαβουλεύσεις σύμφωνα με το άρθρο 10 και ότι το σχέδιο ή πρόγραμμα διατίθεται στους εν λόγω ενδιαφερόμενους μαζί με έγγραφο στο οποίο συνοψίζεται με ποιον τρόπο έχουν ενσωματωθεί οι περιβαλλοντικές πτυχές, συμπεριλαμβανομένων των υγειονομικών, ο τρόπος με τον οποίο λήφθηκαν υπόψη τα σχόλια που διαβιβάστηκαν σύμφωνα με τα άρθρα 8 έως 10 και οι λόγοι έγκρισης, λαμβανομένων υπόψη των δυνατών εναλλακτικών λύσεων.

Άρθρο 12

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

1. Κάθε Μέρος παρακολουθεί τις σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένων των υγειονομικών, από την υλοποίηση των σχεδίων και προγραμμάτων, τα οποία εγκρίθηκαν βάσει του άρθρου 11 προκειμένου, μεταξύ άλλων, να εντοπιστούν εγκαίρως απρόβλεπτες δυσμενείς επιπτώσεις και να είναι σε θέση να αναλάβει τα ενδεδειγμένα μέτρα αποκατάστασης.

2. Τα αποτελέσματα της διαδικασίας παρακολούθησης καθίστανται διαθέσιμα, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, στις αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 9, παράγραφος 1 και στο κοινό.

Άρθρο 13

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

1. Κάθε Μέρος επιδιώκει να εξασφαλίσει ότι λαμβάνονται δεόντως υπόψη και ενσωματώνονται οι περιβαλλοντικές πτυχές, συμπεριλαμβανομένων των υγειονομικών, κατά την εκπόνηση των προτάσεων του για το σχεδιασμό πολιτικών και τη θέσπιση νομοθετικών πράξεων που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένης της υγείας.

2. Κατά την εφαρμογή της παραγράφου 1, κάθε Μέρος λαμβάνει υπόψη τις ενδεδειγμένες αρχές και τα στοιχεία του παρόντος Πρωτοκόλλου.

3. Κάθε Μέρος καθορίζει, όπου ενδείκνυται, τις πρακτικές ρυθμίσεις για το συνυπολογισμό και την ενσωμάτωση σύμφωνα με την παράγραφο 1 των περιβαλλοντικών πτυχών, συμπεριλαμβανομένων των υγειονομικών, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη διαφάνειας κατά τη λήψη των αποφάσεων.

4. Κάθε Μέρος υποβάλλει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος άρθρου στη Σύνοδο των Μερών της Σύμβασης η οποία επέχει θέση Συνόδου των Μερών του παρόντος Πρωτοκόλλου.

Άρθρο 14

Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ ΣΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΠΟΥ ΕΠΕΧΕΙ ΘΕΣΗ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ

1. Η Σύνοδος των Μερών της Σύμβασης επέχει θέση Συνόδου των Μερών του παρόντος Πρωτοκόλλου. Η πρώτη σύνοδος των Μερών της Σύμβασης που επέχει θέση Συνόδου των Μερών του παρόντος Πρωτοκόλλου συγκαλείται το αργότερο εντός ενός έτους από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος Πρωτοκόλλου και με την ευκαιρία συνόδου των Μερών της Σύμβασης, εφόσον έχει προγραμματιστεί τέτοιου είδους σύνοδος εντός της εν λόγω περιόδου. Οι επόμενες σύνοδοι των Μερών της Σύμβασης που επέχουν θέση Συνόδων των Μερών του παρόντος Πρωτοκόλλου συγκαλούνται σε συνδυασμό με τις Συνόδους των Μερών της Σύμβασης, εκτός εάν ληφθεί διαφορετική απόφαση από τη Σύνοδο των Μερών της Σύμβασης που επέχει θέση Συνόδου των Μερών του παρόντος Πρωτοκόλλου.

2. Τα Μέρη της Σύμβασης τα οποία δεν είναι Μέρη του παρόντος Πρωτοκόλλου είναι δυνατόν να συμμετέχουν ως παρατηρητές στις διαδικασίες οιασδήποτε Συνόδου των Μερών της Σύμβασης η οποία επέχει θέση Συνόδου των Μερών του παρόντος Πρωτοκόλλου. Όταν η Σύνοδος των Μερών της Σύμβασης επέχει θέση Συνόδου των Μερών του παρόντος Πρωτοκόλλου, οι αποφάσεις βάσει του παρόντος Πρωτοκόλλου λαμβάνονται μόνο από τα Μέρη του παρόντος Πρωτοκόλλου.

3. Όταν η Σύνοδος των Μερών της Σύμβασης επέχει θέσει Συνόδου των Μερών του παρόντος Πρωτοκόλλου, οιοδήποτε μέλος του Γραφείου της Συνόδου των Μερών που εκπροσωπεί Μέρος της Σύμβασης το οποίο τη στιγμή εκείνη, δεν είναι Μέρος του

παρόντος Πρωτοκόλλου, αντικαθίστανται από άλλο μέλος που εκλέγεται από και μεταξύ των Μερών του παρόντος Πρωτοκόλλου.

4. Η Σύνοδος των Μερών της Σύμβασης που επέχει θέση Συνόδου των Μερών του παρόντος Πρωτοκόλλου προβαίνει σε τακτική ανασκόπηση της εφαρμογής του παρόντος Πρωτοκόλλου και, για το σκοπό αυτό :

(α) Επανεξετάζει πολιτικές και μεθόδους προσέγγισης της στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης για την περαιτέρω βελτίωση των διαδικασιών που προβλέπονται στο παρόν Πρωτόκολλο·

(β) Ανταλλάσσει πληροφορίες όσον αφορά την κτηθείσα εμπειρία στον τομέα της στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης και της εφαρμογής του παρόντος Πρωτοκόλλου·

(γ) Προσφεύγει, όπου ενδείκνυται, στις υπηρεσίες και στη συνεργασία αρμόδιων φορέων που κατέχουν την κατάλληλη εμπειρογνώσια για την επίτευξη των σκοπών του παρόντος Πρωτοκόλλου·

(δ) Συστήνει επικουρικά όργανα τα οποία θεωρεί αναγκαία για την εφαρμογή του παρόντος Πρωτοκόλλου·

(ε) Όπου είναι αναγκαίο, μελετά και εγκρίνει προτάσεις τροποποιήσεων του παρόντος Πρωτοκόλλου·

(στ) Μελετά και λαμβάνει συμπληρωματικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που λαμβάνονται από κοινού βάσει του παρόντος Πρωτοκόλλου και της Σύμβασης, τα οποία είναι δυνατόν να απαιτούνται για την επίτευξη των σκοπών του παρόντος Πρωτοκόλλου.

5. Ο εσωτερικός κανονισμός της Συνόδου των Μερών της Σύμβασης εφαρμόζονται *mutatis mutandis* βάσει του παρόντος Πρωτοκόλλου, εκτός εάν ληφθεί διαφορετική απόφαση με κοινή συναίνεση από τη Σύνοδο των Μερών της Σύμβασης που επέχει θέση Συνόδου των Μερών του παρόντος Πρωτοκόλλου.

6. Κατά την πρώτη Σύνοδο των Μερών της Σύμβασης που επέχει θέση Συνόδου των Μερών του παρόντος Πρωτοκόλλου μελετώνται και θεσπίζονται οι κανόνες εφαρμογής της διαδικασίας για την επανεξέταση της συμμόρφωσης του παρόντος Πρωτοκόλλου με τη Σύμβαση.

7. Κάθε Μέρος υποβάλλει, σε χρονικά διαστήματα που καθορίζονται από τη Σύνοδο των Μερών της Σύμβασης που επέχει θέση Συνόδου των Μερών του παρόντος Πρωτοκόλλου, έκθεση προς τη Σύνοδο των Μερών της Σύμβασης που επέχει θέση Συνόδου των Μερών του Πρωτοκόλλου σχετικά με τα μέτρα που έχει λάβει για την εφαρμογή του Πρωτοκόλλου.

Άρθρο 15

ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ

Οι σχετικές διατάξεις του παρόντος Πρωτοκόλλου εφαρμόζονται με την επιφύλαξη των διατάξεων των Συμβάσεων της ΟΕΕ/ΗΕ για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε διασυνοριακό πλαίσιο και για την πρόσβαση σε πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα.

Άρθρο 16

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΨΗΦΟΥ

1. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 κατωτέρω, κάθε Μέρος του παρόντος Πρωτοκόλλου διαθέτει μία ψήφο.
2. Οι περιφερειακοί οργανισμοί οικονομικής ολοκλήρωσης, σε θέματα της αρμοδιότητάς τους, ασκούν το δικαίωμα ψήφου με αριθμό ψήφων ίσο προς τον αριθμό των κρατών μελών τους που είναι Μέρη του παρόντος Πρωτοκόλλου. Οι οργανισμοί αυτοί δεν ασκούν το δικαίωμα ψήφου εφόσον τα κράτη μέλη τους ασκούν το δικαίωμά τους, και αντιστρόφως.

Άρθρο 17

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Η γραμματεία που δημιουργήθηκε δυνάμει του άρθρου 13 της Σύμβασης επέχει θέση γραμματείας του παρόντος Πρωτοκόλλου και το άρθρο 13 παράγραφοι (α) έως (γ) της Σύμβασης σχετικά με τα καθήκοντα της γραμματείας εφαρμόζονται *mutatis mutandis* στο παρόν Πρωτόκολλο.

Άρθρο 18

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Τα παραρτήματα του παρόντος Πρωτοκόλλου αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτού.

Άρθρο 19

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ

1. Οιοδήποτε Μέρος δύναται να προτείνει τροποποιήσεις του παρόντος Πρωτοκόλλου.
2. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 3, η διαδικασία πρότασης, έγκρισης και θέσης σε ισχύ των τροποποιήσεων της Σύμβασης που αναφέρεται στις παραγράφους 2 έως 5 του άρθρου 14 της Σύμβασης εφαρμόζεται, *mutatis mutandis*, στις τροποποιήσεις του παρόντος Πρωτοκόλλου.
3. Για τους σκοπούς του παρόντος Πρωτοκόλλου, τα τρία τέταρτα των Μερών που απαιτούνται για τη θέση σε ισχύ τροποποίησης εκ μέρους των Μερών τα οποία την έχουν κυρώσει, εγκρίνει ή αποδεχθεί, υπολογίζεται με βάση τον αριθμό των Μερών κατά τη στιγμή της έγκρισης της τροποποίησης.

Άρθρο 20

ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

Οι διατάξεις για την επίλυση διαφορών του άρθρου 15 της Σύμβασης εφαρμόζονται *mutatis mutandis* στο παρόν Πρωτόκολλο

Άρθρο 21

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

Το παρόν Πρωτόκολλο είναι ανοικτό για υπογραφή στο Κίεβο (Ουκρανία) από έως....., και εφεξής στην έδρα των Ηνωμένων Εθνών στη Νέα Υόρκη έως τις, από κράτη μέλη της Οικονομικής Επιτροπής για την Ευρώπη καθώς και από κράτη που έχουν συμβουλευτικό καθεστώς στην Οικονομική Επιτροπή για την Ευρώπη, σύμφωνα με

τις παραγράφους 8 έως 11 του ψηφίσματος 36 (IV) του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου, της 28ης Μαρτίου 1947, και από περιφερειακούς οργανισμούς οικονομικής ολοκλήρωσης που έχουν συσταθεί από κυρίαρχα κράτη μέλη της Οικονομικής Επιτροπής για την Ευρώπη, στους οποίους τα κράτη μέλη έχουν μεταβιβάσει αρμοδιότητες για θέματα που διέπονται από το παρόν Πρωτόκολλο, συμπεριλαμβανομένης της αρμοδιότητας να συνάπτουν συνθήκες επί των εν λόγω θεμάτων.

Άρθρο 22

ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΑΣ

Ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών εκτελεί χρέη Θεματοφύλακα του παρόντος Πρωτοκόλλου.

Άρθρο 23

ΚΥΡΩΣΗ, ΑΠΟΔΟΧΗ, ΕΓΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗ

1. Το παρόν Πρωτόκολλο υπόκειται σε κύρωση, αποδοχή ή έγκριση από τα υπογράφοντα κράτη και τους περιφερειακούς οργανισμούς οικονομικής ολοκλήρωσης που αναφέρονται στο άρθρο 21.
2. Το παρόν Πρωτόκολλο παραμένει ανοικτό, από τις, για προσχώρηση κρατών και περιφερειακών οργανισμών οικονομικής ολοκλήρωσης που αναφέρονται στο άρθρο 21.
3. Οιοδήποτε άλλο κράτος, που δεν αναφέρεται στην ανωτέρω παράγραφο 2, το οποίο είναι μέλος των Ηνωμένων Εθνών δύναται να προσχωρήσει στο Πρωτόκολλο, κατόπιν εγκρίσεως από τη Σύνοδο των Μερών της Σύμβασης που επέχει θέση Συνόδου των Μερών του Πρωτοκόλλου.
4. Κάθε περιφερειακός οργανισμός οικονομικής ολοκλήρωσης που αναφέρεται στο άρθρο 21, ο οποίος καθίσταται Μέρος του παρόντος Πρωτοκόλλου χωρίς οιοδήποτε από τα κράτη μέλη του να είναι Μέρος, δεσμεύεται από όλες τις υποχρεώσεις βάσει του παρόντος Πρωτοκόλλου.

Εάν ένα ή περισσότερα κράτη μέλη του εν λόγω οργανισμού είναι Μέρος του παρόντος Πρωτοκόλλου, ο οργανισμός και τα κράτη μέλη του αποφασίζουν επί των αντιστοίχων ευθυνών τους για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους βάσει του παρόντος Πρωτοκόλλου. Στις περιπτώσεις αυτές, ο οργανισμός και τα κράτη μέλη του δεν δικαιούνται να ασκούν ταυτοχρόνως δικαιώματα δυνάμει του παρόντος Πρωτοκόλλου.

5. Στις πράξεις κύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης, οι περιφερειακοί οργανισμοί οικονομικής ολοκλήρωσης που αναφέρονται στο άρθρο 21 δηλώνουν την έκταση των αρμοδιοτήτων τους σχετικά με τα θέματα που διέπονται από το παρόν Πρωτόκολλο. Οι οργανισμοί αυτοί πληροφορούν επίσης το Θεματοφύλακα για οιαδήποτε ουσιώδη μεταβολή της έκτασης των αρμοδιοτήτων τους.

Άρθρο 24

ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

1. Το παρόν Πρωτόκολλο τίθεται σε ισχύ την εννενηκοστή ημέρα από την ημερομηνία κατάθεσης της δέκατης έκτης πράξης κύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης.

2. Για τους σκοπούς της ανωτέρω παραγράφου 1, οιαδήποτε πράξη κατατίθεται από περιφερειακό οργανισμό οικονομικής ολοκλήρωσης που αναφέρεται στο άρθρο 21 δεν πρέπει να προστίθεται στις πράξεις που έχουν κατατεθεί από κράτη μέλη του οργανισμού αυτού.

3. Για κάθε κράτος ή περιφερειακό οργανισμό οικονομικής ολοκλήρωσης που αναφέρεται στο άρθρο 21, που κυρώνει, αποδέχεται ή εγκρίνει το παρόν Πρωτόκολλο ή προσχωρεί σε αυτό μετά την κατάθεση της δέκατης έκτης πράξης κύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης, το Πρωτόκολλο αρχίζει να ισχύει την εννενηκοστή ημέρα μετά την ημερομηνία κατάθεσης από το εν λόγω κράτος ή οργανισμό της πράξης κύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης.

4. Το παρόν Πρωτόκολλο εφαρμόζεται σε σχέδια, προγράμματα, πολιτικές και νομοθεσία των οποίων η πρώτη επίσημη προπαρασκευαστική πράξη έπεται της ημερομηνίας κατά την οποία τίθεται σε ισχύ το παρόν Πρωτόκολλο. Εφόσον για το μέρος στην επικράτεια του οποίου μελετάται η εκπόνηση σχεδίου, προγράμματος, πολιτικής ή πράξης νομοθεσίας

εφαρμόζεται η παράγραφος 3, το παρόν Πρωτόκολλο εφαρμόζεται σε σχέδια, προγράμματα, πολιτικές και νομοθεσία των οποίων η πρώτη επίσημη προπαρασκευαστική πράξη έπεται της ημερομηνίας κατά την οποία το παρόν Πρωτόκολλο τίθεται σε ισχύ για το εν λόγω Μέρος.

Άρθρο 25

ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ

Ανά πάσα στιγμή μετά την παρέλευση τετραετίας από την ημερομηνία κατά την οποία ετέθη σε ισχύ το παρόν Πρωτόκολλο για ένα Μέρος, το Μέρος αυτό δύναται να αποχωρήσει από το Πρωτόκολλο, επιδίδοντας γραπτή κοινοποίηση στον Θεματοφύλακα. Η αποχώρηση αυτή ισχύει την εννεηκοστή ημέρα από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησής της από το Θεματοφύλακα. Η αποχώρηση αυτή δεν θίγει την εφαρμογή των άρθρων 5 έως 9, 11 και 13 σχετικά με τη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση βάσει του παρόντος Πρωτοκόλλου που έχει ήδη αρχίσει, ή την εφαρμογή του άρθρου 10 σχετικά με την κοινοποίηση ή αίτηση που έχει ήδη πραγματοποιηθεί, προτού τεθεί σε ισχύ η αποχώρηση αυτή.

Άρθρο 26

ΑΥΘΕΝΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Το πρωτότυπο του παρόντος Πρωτοκόλλου, του οποίου το αγγλικό, γαλλικό και ρωσικό κείμενο είναι εξίσου αυθεντικά, κατατίθεται στον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών. Σε πίστωση των ανωτέρω, η υπογεγραμμένη, δεόντως εξουσιοδοτημένη, υπέγραψαν το παρόν Πρωτόκολλο. Κίεβο (Ουκρανία), Μαΐου, δύο χιλιάδες τρία.

Παράρτημα Ι

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΡΓΩΝ ΟΠΩΣ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 4, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2

1. Διυλιστήρια αργού πετρελαίου (με εξαίρεση τις επιχειρήσεις που παράγουν μόνο λιπαντικά από αργό πετρέλαιο) και εγκαταστάσεις για την εξαερίωση 500 τουλάχιστον μετρικών τόνων άνθρακα ή ασφαλτούχων σχιστολίθων ημερησίως :

2. Θερμοηλεκτρικοί σταθμοί και άλλες εγκαταστάσεις καύσεως με θερμική ισχύ από 300 megawatts και άνω και πυρηνικοί σταθμοί και άλλοι πυρηνικοί αντιδραστήρες (εκτός από τις ερευνητικές μονάδες για την παραγωγή και μετατροπή σχάσιμων και αναπαραγόμενων υλικών, με ανώτατη διαρκή θερμική ισχύ κάτω του 1 kilowatt).

3. Εγκαταστάσεις που έχουν σχεδιαστεί μόνο για την παραγωγή ή τον εμπλουτισμό πυρηνικών καυσίμων, για την επεξεργασία ακτινοβολημένων πυρηνικών καυσίμων ή την αποθήκευση, διάθεση και επεξεργασία ραδιενεργών αποβλήτων.

4. Σημαντικές εγκαταστάσεις για την παραγωγή ακατέργαστου χυτοσιδήρου και χάλυβα και την παραγωγή μη σιδηρούχων μετάλλων.

5. Εγκαταστάσεις για την εξόρυξη αμιάντου και για την κατεργασία και μεταποίηση αμιάντου και των προϊόντων που περιέχουν αμιάντο: στην περίπτωση των προϊόντων αμιαντοτσιμέντου, εγκαταστάσεις με ετήσια παραγωγή άνω των 20.000 μετρικών τόνων τελικών προϊόντων· στην περίπτωση υλικών τριβής, εγκαταστάσεις με ετήσια παραγωγή άνω των 50 μετρικών τόνων τελικών προϊόντων· και για τις άλλες χρήσεις αμιάντου, εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούν άνω των 200 μετρικών τόνων ετησίως.

6. Ολοκληρωμένες χημικές εγκαταστάσεις.

7. Έργα κατασκευής αυτοκινητοδρόμων, οδών ταχείας κυκλοφορίας*/ και σιδηροδρομικών γραμμών μεγάλων αποστάσεων και αερολιμένων **/ με βασικούς διαδρόμους προσγείωσης/απογείωσης ίσους ή άνω των 2.100 μέτρων. Για τους σκοπούς του παρόντος πρωτοκόλλου:- "Αυτοκινητόδρομος" νοείται ο οδικός άξονας ειδικά σχεδιασμένος και κατασκευασμένος για την κυκλοφορία αυτοκινήτων οχημάτων, ο οποίος δεν εξυπηρετεί ιδιοκτησίες που συνορεύουν με αυτόν, και ο οποίος:

(α) Φέρει, πλην ορισμένων σημείων ή προσωρινά, χωριστές λωρίδες κυκλοφορίας για τις δύο κατευθύνσεις κυκλοφορίας, χωρισμένες η μία από την άλλη είτε με διαχωριστική νησίδα που δεν προορίζεται για την κυκλοφορία, είτε, κατ' εξαίρεση, με άλλα μέσα·

(β) Δεν διασταυρώνεται στο ίδιο επίπεδο με άλλη οδό, με σιδηροδρομική ή τροχιοδρομική γραμμή ή με διάβαση πεζών.

(γ) φέρει ειδική σήμανση αυτοκινητοδρόμου.

- "Οδοί ταχείας κυκλοφορίας" νοούνται οι οδοί αποκλειστικά για την κυκλοφορία οχημάτων, η πρόσβαση στις οποίες είναι εφικτή μόνο από ανισόπεδους κόμβους ή ελεγχόμενες διασταυρώσεις και στις οποίες, ιδιαίτερα, απαγορεύεται η στάση και στάθμευση στις λωρίδες κυκλοφορίας.

Για τους σκοπούς του παρόντος Πρωτοκόλλου, ως "αερολιμένες" νοούνται οι αερολιμένες οι οποίοι πληρούν τον ορισμό που δίνει η Σύμβαση του Σικάγο του 1944 για την ίδρυση του Διεθνούς Οργανισμού Πολιτικής Αεροπορίας (παράρτημα 14).

8. Μεγάλης διαμέτρου αγωγοί μεταφοράς πετρελαίου ή αερίου.

9. Εμπορικοί λιμένες και εσωτερικές πλωτές οδοί και λιμένες για την κυκλοφορία στις εσωτερικές πλωτές οδούς που επιτρέπουν τη διέλευση σκαφών άνω των 1.350 μετρικών τόνων.

10. Εγκαταστάσεις διάθεσης αποβλήτων για αποτέφρωση, χημική επεξεργασία ή υγειονομική ταφή τοξικών και επικίνδυνων αποβλήτων.

11. Μεγάλα φράγματα και ταμιευτήρες.

12. Έργα άντλησης υπογείων υδάτων εφόσον ο ετήσιος όγκος αντλούμενου ύδατος ισούται ή υπερβαίνει τα 10 εκατ. κυβικά μέτρα.

13. Παραγωγή χαρτοπολτού και χάρτου 200 ή περισσότερων μετρικών τόνων ξηρανθέντος στον αέρα προϊόντος ετησίως.

14. Βασικές μεταλλευτικές εργασίες, επιτόπια εξόρυξη και επεξεργασία ορυκτών μεταλλευμάτων ή άνθρακα.

15. Παραγωγή υδρογονανθράκων σε ανοικτή θάλασσα.
16. Σημαντικές εγκαταστάσεις αποθήκευσης πετρελαίου, πετροχημικών και χημικών προϊόντων.
17. Αποψίλωση μεγάλων δασικών περιοχών.

Παράρτημα II

ΛΟΙΠΑ ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 4, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2

1. Έργα γεωργικού αναδασμού.
2. Έργα για τη χρησιμοποίηση ακαλλιέργητης γης ή ημιφυσικών περιοχών για εντατικές γεωργικές καλλιέργειες.
3. Έργα διαχείρισης υδάτινων πόρων για τη γεωργία, συμπεριλαμβανομένων των αρδευτικών και αποστραγγιστικών έργων.
4. Εγκαταστάσεις εντατικής κτηνοτροφίας (συμπεριλαμβανομένης της πτηνοτροφίας).
5. Αρχική αναδάσωση και αναδάσωση με σκοπό την αλλαγή του τρόπου εκμετάλλευσης του εδάφους.
6. Εντατική ιχθυοκαλλιέργεια.
7. Πυρηνικοί σταθμοί και άλλοι πυρηνικοί αντιδραστήρες*/ συμπεριλαμβανομένου του παροπλισμού ή της αποξήλωσής τους (εκτός από τις ερευνητικές μονάδες για την παραγωγή και μετατροπή σχάσιμων και αναπαραγόμενων υλικών με ανώτατη διαρκή θερμική ισχύ κάτω του 1 kilowatt), εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα I.
8. Κατασκευή εναέριων αγωγών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας με τάση 220 kilovolts και άνω και μήκος 15 χιλιομέτρων ή μεγαλύτερο και άλλα έργα για τη μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας μέσω εναέριων καλωδίων.

9. Βιομηχανικές εγκαταστάσεις για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, ατμού και θερμού ύδατος.
10. Βιομηχανικές εγκαταστάσεις για τη μεταφορά αερίου, ατμού και θερμού ύδατος.
11. Επίγεια αποθήκευση ορυκτών καυσίμων και φυσικού αερίου.
12. Υπόγεια αποθήκευση ορυκτών καυσίμων.
13. Βιομηχανική μπρικετοποίηση άνθρακα και λιγνίτη.
14. Εγκαταστάσεις παραγωγής υδροηλεκτρικής ενέργειας.
15. Εγκαταστάσεις για την αξιοποίηση της αιολικής ενέργειας για την παραγωγή άλλων μορφών ενέργειας (αιολικά πάρκα).
16. Εγκαταστάσεις, στο βαθμό που δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα I:
 - Για την παραγωγή ή τον εμπλουτισμό πυρηνικών καυσίμων·
 - Για την επεξεργασία ακτινοβολημένων πυρηνικών καυσίμων·
 - Για την τελική διάθεση ακτινοβολημένων πυρηνικών καυσίμων·
 - Αποκλειστικά για την τελική διάθεση ραδιενεργών αποβλήτων·
 - Αποκλειστικά για την αποθήκευση (η οποία προγραμματίζεται για περισσότερα από 10 έτη) ακτινοβολημένων πυρηνικών καυσίμων σε χώρο διαφορετικό από το χώρο παραγωγής· ή
 - Για την επεξεργασία και αποθήκευση ραδιενεργών αποβλήτων.
17. Λατομεία, υπαίθρια ορυχεία και εξόρυξη τύρφης, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα I.
18. Υπόγεια ορυχεία, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα I.
19. Εξόρυξη ορυκτών με βυθοκόριση ποταμών και θαλασσών.

20. Γεωτρήσεις βάθους (ειδικότερα γεωθερμικές γεωτρήσεις, γεωτρήσεις για την αποθήκευση πυρηνικών αποβλήτων, υδρογεωτρήσεις), με εξαίρεση τις γεωτρήσεις για τη διερεύνηση της σταθερότητας του εδάφους. Για τους σκοπούς του παρόντος Πρωτοκόλλου, οι πυρηνικοί σταθμοί και οι άλλοι πυρηνικοί αντιδραστήρες παύουν να χαρακτηρίζονται ως τέτοιοι όταν όλα τα πυρηνικά καύσιμα και τα άλλα ραδιενεργώς μολυσμένα στοιχεία αφαιρεθούν μόνιμως από τον τόπο της εγκατάστασης.
21. Εγκαταστάσεις επιφανείας της βιομηχανίας εξόρυξης άνθρακα, πετρελαίου, φυσικού αερίου και μεταλλευμάτων, καθώς και ασφαλτούχων σχιστολίθων.
22. Ολοκληρωμένες μεταλλουργικές βιομηχανίες για την παραγωγή ακατέργαστου χυτοσιδήρου και χάλυβα, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
23. Εγκαταστάσεις παραγωγής χυτοσιδήρου ή χάλυβα (πρωτογενούς ή δευτερογενούς, συμπεριλαμβανομένου των χυτηρίων συνεχούς τήξης).
24. Εγκαταστάσεις επεξεργασίας σιδηρούχων μετάλλων (με έλαση εν θερμώ, με σφυρηλάτηση, με επίθεση προστατευτικών στρωμάτων τηγμένων μετάλλων).
25. Χυτήρια σιδηρούχων μετάλλων.
26. Εγκαταστάσεις παραγωγής ακατέργαστων μη σιδηρούχων μετάλλων από μεταλλεύματα, συμπυκνώματα ή δευτερογενείς πρώτες ύλες, με μεταλλουργικές, χημικές ή ηλεκτρολυτικές διεργασίες, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
27. Εγκαταστάσεις τήξης μη σιδηρούχων μετάλλων και κραμάτων, εξαιρουμένων των πολυτίμων μετάλλων και συμπεριλαμβανομένων των προϊόντων ανάκτησης (εξευγενισμός, χύτευση, κ.λπ.), εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
28. Εγκαταστάσεις επιφανειακής επεξεργασίας μετάλλων και πλαστικών υλών με ηλεκτρολυτικές ή χημικές διεργασίες.
29. Κατασκευή και συναρμολόγηση αυτοκινήτων και κατασκευή κινητήρων αυτοκινήτων.

30. Ναυπηγεία.
31. Εγκαταστάσεις κατασκευής και επισκευής αεροσκαφών.
32. Κατασκευή σιδηροδρομικού υλικού.
33. Βαθεία κοίλανση με χρήση εκρηκτικών.
34. Εγκαταστάσεις φρύξης και περίτηξης μεταλλευμάτων.
35. Εγκαταστάσεις παραγωγής οπτάνθρακα (ξηρά απόσταξη του άνθρακα).
36. Εγκαταστάσεις για την παραγωγή τσιμέντου.
37. Υαλουργία συμπεριλαμβανομένης της κατασκευής ινών γυαλιού.
38. Εγκαταστάσεις τήξης ορυκτών υλών συμπεριλαμβανομένης της παραγωγής ορυκτών ινών.
39. Παραγωγή κεραμικών ειδών με ψήσιμο, ιδίως δε κεραμιδιών, πλίνθων, πυρίμαχων πλίνθων, πλακιδίων, ψευδοπορσελάνης ή πορσελάνης.
40. Εγκαταστάσεις για την παραγωγή χημικών προϊόντων ή επεξεργασία ενδιάμεσων προϊόντων, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
41. Παραγωγή φυτοφαρμάκων και φαρμακευτικών προϊόντων, χρωμάτων και βερνικιών, ελαστομερών και υπεροξειδίων.
42. Εγκαταστάσεις αποθήκευσης πετρελαίου, πετροχημικών και χημικών προϊόντων, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
43. Βιομηχανία φυτικών και ζωικών ελαίων και λιπαρών ουσιών.
44. Συσκευασία και κονσερβοποιία ζωικών και φυτικών προϊόντων.

45. Παρασκευή γαλακτοκομικών προϊόντων.
46. Ζυθοποιία και παραγωγή βύνης.
47. Ζαχαροπλαστική και παρασκευή σιροπιών.
48. Σφαγεία.
49. Βιομηχανίες παραγωγής αμύλου.
50. Εργοστάσια παραγωγής ιχθυάλευρου και ιχθυελαίου.
51. Ζαχαρουργεία.
52. Βιομηχανικές εγκαταστάσεις παραγωγής χαρτοπολτού, χαρτιού και χαρτονιού, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
53. Εγκαταστάσεις προεπεξεργασίας ή βαφής ινών ή υφασμάτων.
54. Εγκαταστάσεις δέψης δερμάτων.
55. Εργοστάσια παραγωγής και κατεργασίας κυτταρίνης.
56. Παραγωγή και επεξεργασία προϊόντων που προέρχονται από ελαστομερή.
57. Εγκαταστάσεις παραγωγής τεχνητών ορυκτών ινών.
58. Εγκαταστάσεις ανάκτησης ή καταστροφής εκρηκτικών ουσιών.
59. Εγκαταστάσεις για την παραγωγή αμιάντου και την κατασκευή προϊόντων με βάση τον αμιάντο, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
60. Διαλυτήρια πλοίων.

61. Κλίνες δοκιμών κινητήρων, στροβίλων ή αεριωθητών.
62. Μόνιμες πίστες αγώνων και δοκιμών μηχανοκινήτων οχημάτων.
63. Αγωγοί μεταφοράς αερίου ή πετρελαίου, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
64. Αγωγοί για τη μεταφορά χημικών με διάμετρο μεγαλύτερη των 800 mm και μήκος μεγαλύτερο των 40 km.
65. Κατασκευή σιδηροδρομικών γραμμών και εγκαταστάσεων μεταφόρτωσης για συνδυσασμένες μεταφορές και συνδυσασμένων τερματικών σταθμών, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
66. Κατασκευή τροchioδρόμων, υπερυψωμένων ή υπογείων σιδηροδρόμων, εναέριων σιδηροδρόμων ή παρεμφερών σιδηροδρόμων ειδικού τύπου που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά ή κυρίως για τη μεταφορά επιβατών.
67. Κατασκευή νέων οδών, συμπεριλαμβανομένης της ευθυγράμμισης και/ή διαπλάτυνσης υφιστάμενων οδών, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
68. Κατασκευή λιμένων και λιμενικών εγκαταστάσεων, καθώς και αλιευτικών λιμένων, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
69. Κατασκευή εσωτερικών πλωτών οδών και λιμένων για εσωτερική πλωτή κυκλοφορία, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
70. Εμπορικοί λιμένες, αποβάθρες φορτοεκφόρτωσης που συνδέονται με τη ξηρά και εξωτερικοί λιμένες, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
71. Έργα διευθέτησης υδατορευμάτων και αντιπλημμυρικά έργα.
72. Κατασκευή αερολιμένων**/ και αεροδρομίων, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.

73. Εγκαταστάσεις διάθεσης αποβλήτων (συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής ταφής), εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
74. Εγκαταστάσεις για την αποτέφρωση ή χημική επεξεργασία επικίνδυνων αποβλήτων.
75. Αποθήκευση παλαιοσιδηρών, συμπεριλαμβανομένων των ακρήστων οχημάτων.
76. Χώροι απόθεσης ιλύος.
77. Έργα άντλησης υπογείων υδάτων ή συστήματα τεχνητής αναπλήρωσης υπογείων υδάτων, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
78. Έργα για την εκτροπή υδάτινων πόρων από μία υδρολογική λεκάνη σε άλλη.
79. Μονάδες επεξεργασίας λυμάτων.
80. Φράγματα και λοιπές εγκαταστάσεις συγκράτησης ή μακροχρόνιας ή μόνιμης ταμίευσης υδάτων, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι.
81. Παράκτια έργα για την καταπολέμηση της διάβρωσης και ενδοθαλάσσια έργα που παρέχουν τη δυνατότητα διαμόρφωσης της ακτής μέσω, παραδείγματος χάρη, της κατασκευής αναχωμάτων, μόλων, λιμενοβραχιόνων και άλλων έργων προστασίας από την θάλασσα, εκτός από τη συντήρηση και την ανακατασκευή των έργων αυτών.
82. Υδραγωγοί μεγάλων αποστάσεων.
83. Χιονοδρομικές πίστες, μηχανισμοί ανάβασης και σχετικά έργα υποδομής.
84. Μαρίνες σκαφών αναψυχής.
85. Παραθεριστικοί οικισμοί και ξενοδοχειακά συγκροτήματα εκτός αστικών περιοχών και σχετικά έργα υποδομής.

86. Μόνιμοι χώροι κατασκήνωσης και στάθμευσης τροχόσπιτων. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως "αερολιμένες" νοούνται οι αερολιμένες που πληρούν τον ορισμό που δίνει η Σύμβαση του Σικάγο του 1944 για την ίδρυση της Διεθνούς Οργάνωσης Πολιτικής Αεροπορίας (παράρτημα 14).

87. Θεματικά πάρκα.

88. Έργα ανάπτυξης βιομηχανικών ζωνών.

89. Έργα αστικής ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένης της κατασκευής εμπορικών κέντρων και χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων.

90. Ανάκτηση εδαφών από τη θάλασσα.

Παράρτημα III

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΩΝ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΗΣ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ, ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 5, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1

1. Η σημασία του σχεδίου ή προγράμματος για την ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών πτυχών, συμπεριλαμβανομένων των υγειονομικών, κυρίως με σκοπό την προαγωγή της βιώσιμης ανάπτυξης.

2. Ο βαθμός στον οποίο το σχέδιο ή το πρόγραμμα θέτει ένα πλαίσιο για έργα και άλλες δραστηριότητες είτε όσον αφορά τον τόπο, τη φύση, το μέγεθος και τις συνθήκες λειτουργίας, είτε με τη χορήγηση πόρων.

3. Ο βαθμός στον οποίο το σχέδιο ή πρόγραμμα επηρεάζει άλλα σχέδια και προγράμματα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που ανήκουν σε ένα ιεραρχημένο σύνολο.

4. Τα προβλήματα που συνδέονται με το σχέδιο ή το πρόγραμμα όσον αφορά το περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένης της υγείας.

5. Τα χαρακτηριστικά των επιπτώσεων στο περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένης της υγείας, όπως είναι η πιθανότητα, η διάρκεια, η συχνότητα, η αναστρεψιμότητα, το μέγεθος και η έκταση (γεωγραφική περιοχή ή μέγεθος πληθυσμού που ενδέχεται να θιγούν).

6. Οι κίνδυνοι για το περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένης της υγείας.

7. Η διασυνοριακή φύση των επιπτώσεων.

8. Ο βαθμός στον οποίο το σχέδιο ή το πρόγραμμα επηρεάζει πολύτιμες ή ευαίσθητες περιοχές, συμπεριλαμβανομένων τοπίων που απολαύουν αναγνωρισμένου καθεστώτος προστασίας σε εθνικό, κοινοτικό ή διεθνές επίπεδο.

Παράρτημα IV

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 7, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2

1. Το περιεχόμενο και οι κυριότεροι στόχοι του σχεδίου ή του προγράμματος και η σχέση του με άλλα σχέδια ή προγράμματα.

2. Τα θέματα που έχουν σχέση με την τρέχουσα κατάσταση του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της υγείας, και η πιθανή εξέλιξή τους εφόσον δεν υλοποιηθεί το σχέδιο ή το πρόγραμμα.

3. Τα χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της υγείας, σε περιοχές που ενδέχεται να θιγούν σημαντικά.

4. Τα περιβαλλοντικά, συμπεριλαμβανομένων των υγειονομικών, προβλήματα τα οποία έχουν σχέση με το σχέδιο ή το πρόγραμμα.

5. Οι περιβαλλοντικοί, συμπεριλαμβανομένων των υγειονομικών, στόχοι που έχουν τεθεί σε διεθνές, εθνικό και άλλα επίπεδα που έχουν σχέση με το σχέδιο ή το πρόγραμμα και οι τρόποι με τους οποίους οι στόχοι αυτοί και άλλες περιβαλλοντικές, συμπεριλαμβανομένων των υγειονομικών, πτυχές έχουν ληφθεί υπόψη κατά τη διάρκεια της εκπόνησής του.

6. Οι πιθανές σημαντικές περιβαλλοντικές, συμπεριλαμβανομένων των υγειονομικών, επιπτώσεις*/ όπως ορίζονται στο άρθρο 2, παράγραφος 7.

7. Μέτρα για την πρόληψη, μείωση ή άμβλυση οιαδήποτε δυσμενών επιπτώσεων στο περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στην υγεία, που είναι δυνατόν να προέλθουν από την υλοποίηση του σχεδίου ή του προγράμματος.

8. Σκιαγράφηση των λόγων επιλογής των εναλλακτικών λύσεων που εξετάστηκαν και περιγραφή του τρόπου αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένων των δυσχερειών που αντιμετωπίστηκαν στην παροχή πληροφοριών που πρέπει να συμπεριληφθούν, όπως είναι οι τεχνικές ελλείψεις ή η έλλειψη γνώσεων.

9. Μέτρα που προβλέπονται για την παρακολούθηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένης της υγείας, από την υλοποίηση του σχεδίου ή του προγράμματος.

10. Οι πιθανές σημαντικές διασυνοριακές επιπτώσεις στο περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένης της υγείας.

11. Μη τεχνική σύνοψη των πληροφοριών που διαβιβάστηκαν. Οι επιπτώσεις αυτές πρέπει να συμπεριλάβουν δευτερογενείς, σωρευτικές, συνδυασμένες, βραχυπρόθεσμες, μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες, μόνιμες και προσωρινές, θετικές και αρνητικές επιπτώσεις.

Παράρτημα V

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 8, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 5

1. Το προτεινόμενο σχέδιο ή πρόγραμμα και τα χαρακτηριστικά του.

2. Η αρχή που είναι αρμόδια για την έγκρισή του.

3. Η προβλεπόμενη διαδικασία, συμπεριλαμβανομένων:

(α) της έναρξης της διαδικασίας·

(β) των δυνατοτήτων συμμετοχής του κοινού·

(γ) του χρόνου και του τόπου οιασδήποτε προβλεπόμενης δημόσιας ακρόασης·

(δ) της αρχής από την οποία είναι δυνατόν να ληφθούν οι σχετικές πληροφορίες και στην οποία διαβιβάζονται οι πληροφορίες για εξέταση από το κοινό·

(ε) της αρχής στην οποία είναι δυνατόν να υποβληθούν οι παρατηρήσεις ή ερωτήσεις και του χρονοδιαγράμματος διαβίβασης των παρατηρήσεων ή ερωτήσεων.

(στ) των διαθέσιμων πληροφοριών όσον αφορά το περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένης της υγείας, που έχουν σχέση με το προτεινόμενο σχέδιο ή πρόγραμμα.

4. Κατά πόσον το σχέδιο ή το πρόγραμμα είναι δυνατόν να αποτελέσει αντικείμενο διαδικασίας διασυνοριακής εκτίμησης.